

EUROPEJSKI BANK CENTRALNY

ZALECENIE EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO

z dnia 6 października 2006 r.

w sprawie przyjęcia niektórych środków dla skuteczniejszej ochrony banknotów euro przed fałszowaniem

(EBC/2006/13)

(2006/C 257/07)

RADA PREZESÓW EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO,

uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej, w szczególności art. 106 ust. 1,

uwzględniając Statut Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, w szczególności art. 16 oraz art. 34 ust. 1,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Traktat i Statut przyznały Europejskiemu Bankowi Centralnemu (EBC) oraz, z zastrzeżeniem uzyskania zezwolenia EBC, krajowym bankom centralnym (KBC) Państw Członkowskich nie korzystających z wyłączenia, zadanie emisji banknotów euro.
- (2) Zapewnienie integralności oraz ochrony banknotów euro znajdujących się w obiegu oraz, w związku z powyższym, publicznego zaufania do banknotów euro wchodzi w zakres powyższego zadania.
- (3) Zasady ramowe wykrywania fałszerstw oraz sortowania banknotów według jakości przez instytucje kredytowe i podmioty zawodowo zajmujące się obsługą gotówki⁽¹⁾ (zwane dalej „zasadami ramowymi”) ustanawiają zharmonizowane reguły oraz procedury ponownego wprowadzania banknotów do obiegu w ramach strefy euro. W szczególności, w przypadkach gdy kontrola autentyczności i jakości banknotów ma być przeprowadzana przez automaty obsługujące obieg banknotów, jedynie takie automaty których poprawne funkcjonowanie zostało wykazane w testach przeprowadzonych przez KBC mogą być używane do kontrolowania banknotów podlegających powtórnemu wprowadzeniu do obrotu. W związku z powyższym, poszczególne KBC oferują producentom przeprowadzanie wspólnych testów sprawdzających w odniesieniu do automatów obsługujących obieg banknotów — wyniki takich testów są uznawane w ramach całej strefy euro, przy czym testowanie przeprowadzane jest przy pomocy wspólnych zestawów testowych, zawierających między innymi wybrane kategorie sfalszowanych banknotów euro. Przeprowadzanie wskazanych procedur testowych wymaga dostępności sfalszowanych banknotów euro tej samej kategorii zarówno w celu pierwotnego sporządzenia zestawu testowego jak również w celu dokonywania jego późniejszych uzupełnień — tym samym konieczne jest zapewnienie regularnej wymiany oraz transportu tego rodzaju banknotów w ramach Unii Europejskiej pomiędzy poszczególnymi KBC.
- (4) Art. 4 ust. 2 rozporządzenia (WE) 1338/2001 z dnia 28 czerwca 2001 r. ustanawiającego środki niezbędne dla ochrony euro przed fałszowaniem⁽²⁾ zobowiązuje odpowiednie organy krajowe do bezwzględnego dostarczania Krajowym Centrum Analiz (KCA) potrzebnych próbek każdego typu banknotów, o które wystąpiło KCA, w odniesieniu do których istnieje podejrzenie, że zostały sfalszowane, w celu identyfikacji i analizy. Poszczególne KCA są ponadto zobowiązane do przesyłania na rzecz EBC, dla celów analizy i klasyfikacji, każdego nowego rodzaju banknotu, w odniesieniu do którego istnieje podejrzenie, iż — według kryteriów przyjętych przez Europejski Bank Centralny — został on sfalszowany.

⁽¹⁾ Dokument dostępny na stronie www.ecb.int.

⁽²⁾ Dz.U. L 181 z 4.7.2001, str. 6.

- (5) Obowiązki nakładane zarówno na właściwe władze krajowe oraz na poszczególne KCA przez art. 4 ust. 2 rozporządzenia (WE) 1338/2001 mają zastosowanie bez naruszenia odpowiednich przepisów krajowego prawa karnego. W szczególności, wykonywanie takich obowiązków nie może utrudniać wykorzystywania lub zatrzymywania przejętych sfałszowanych banknotów jako dowodów w postępowaniu karnym. W niektórych Państwach Członkowskich, powyższe względy poważnie ograniczają dostępność sfałszowanych banknotów dla poszczególnych KCA bądź dla KBC nie będących KCA.
- (6) Używanie automatów obsługujących obieg banknotów, ich testowanie oraz stałe ulepszanie ułatwiają wykrywanie sfałszowanych banknotów a przez to przyczyniają się do wprowadzania banknotów euro do obiegu w sposób umożliwiający ich ochronę przed fałszowaniem.
- (7) Niezbędne jest tym samym umożliwienie transportu sfałszowanych banknotów przez poszczególne KCA oraz KBC nie będące KCA w celu realizacji zasad ramowych, z odpowiednim poszanowaniem toczących się postępowań karnych.
- (8) Art. 10 Traktatu wymaga od Państw Członkowskich, włączając w to ich organy policyjne i sądowe, aby podejmowały one wszelkie niezbędne środki zapewniające skuteczność prawa wspólnotowego.
- (9) Skuteczna ochrona euro przed fałszowaniem jest istotnym składnikiem prawa wspólnotowego. Wysiłki mające na celu zapobieganie fałszerstwom leżą w zakresie zainteresowania zarówno Wspólnoty, w związku z jej kompetencjami odnoszącymi się do wspólnej waluty, jak też Państw Członkowskich, w związku z ich kompetencjami w zakresie prawa karnego oraz polityki zapobiegania zorganizowanej przestępczości.
- (10) Ogólnie rzecz biorąc, prawo karne materialne oraz przepisy z zakresu postępowania karnego nie wchodzi w zakres kompetencji wspólnotowych, o ile nie jest to niezbędne dla zapewnienia skuteczności prawa wspólnotowego. W pozostałych przypadkach, konieczne może okazać się zastosowanie środków przewidzianych przez tytuł VI Traktatu o Unii Europejskiej regulujący współpracę policyjną i sądową w sprawach karnych.
- (11) Art. 29 Traktatu o Unii Europejskiej stanowi, iż cel Unii Europejskiej polegający na zapewnieniu obywatelom wysokiego poziomu bezpieczeństwa w ramach obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, realizowany poprzez wspólne działania Państw Członkowskich, może być osiągnięty między innymi w drodze zbliżenia przepisów prawa karnego pomiędzy Państwami Członkowskimi.
- (12) Realizacja zadań Eurosystemu w zakresie zapewniania integralności oraz ochrony banknotów euro znajdujących się w obiegu wymaga przedstawienia zaleceń co do pożądanego kierunku działania w tym zakresie — pozwalają to Unii Europejskiej oraz władzom krajowym na rozważanie takich proponowanych kierunków działania oraz odpowiednich środków ich realizacji,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

1. Komisja Europejska powinna rozważyć poszerzenie uprawnień KCA oraz KBC nie będących KCA w ten sposób aby miały one prawo przechowywania zidentyfikowanych i przeanalizowanych próbek sfałszowanych banknotów, jak również aby mogły one zwracać się z prośbą o dostarczenie i dokonywać w sposób prawnie uregulowany transportu takich banknotów w ramach UE, w celu realizacji zasad ramowych. W szczególności, art. 4 ust. 2 rozporządzenia (WE) 1338/2001 powinien zostać zmieniony, natomiast art. 4 ust. 3 odpowiednio usunięty. Minimalnym satysfakcjonującym rozwiązaniem w tym zakresie byłaby zmiana drugiego z wyżej wymienionych przepisów w taki sposób, aby pełne zastosowanie art. 4 ust. 2 nie było uniemożliwiane poprzez zatrzymywanie sfałszowanych banknotów jako dowodów w postępowaniach karnych, z wyjątkiem przypadków gdy jest to nieuniknione ze względu na rodzaj i ilość zatrzymanych banknotów.
2. O ile niezbędne jest dokonanie zmiany rozporządzenia (WE) 1338/2001 w celu umożliwienia transportu sfałszowanych banknotów w celu realizacji zasad ramowych, jak również w celu umożliwienia wydawania sfałszowanych banknotów przez władze krajowe, należałoby również zbadać zakres w jakim racjonalne byłoby podjęcie w tym zakresie wspólnego działania na podstawie tytułu VI Traktatu o Unii Europejskiej. Można byłoby zwłaszcza rozważyć zastosowanie art. 31 ust. 1 lit. e) Traktatu o Unii Europejskiej, a to mając na względzie, iż przejęte sfałszowane banknoty używane są jako dowody w postępowaniach karnych toczących się przed krajowymi organami sądowymi. W szczególności, Państwa Członkowskie powinny zapewnić, w zakresie nie naruszającym praw osób podejrzanych i oskarżonych, aby personel poszczególnych KCA oraz KBC nie będących KCA mógł w sposób prawnie uregulowany transportować oraz przechowywać pewną liczbę przejętych sfałszowanych banknotów w celu realizacji zasad ramowych, pod warunkiem natychmiastowego zwrotu takich banknotów na żądanie organów prokuratorskich lub sądowych.

3. Niezależnie od przyjęcia wskazanych środków, Państwa Członkowskie powinny w niektórych przypadkach dokonać zmian w ich prawodawstwie krajowym ułatwiających zatrzymywanie oraz transportowanie przejętych sfałszowanych banknotów w celu realizacji zasad ramowych. Państwa Członkowskie powinny w szczególności rozważyć zniesienie przepisów prawa krajowego wymagających, aby sfałszowane banknoty były przechowywane bezokresowo w archiwach sądowych, niszczone lub oddawane do wyłącznej dyspozycji policji, bądź też aby banknoty takie pozostawały na terytorium właściwego kraju.
4. Niezależnie od przyjęcia wskazanych środków, Państwa Członkowskie powinny rozważyć wprowadzanie i wspieranie odpowiednich działań przez ich właściwe KBC, zgodnie z którymi sfałszowane banknoty byłyby przekazywane na rzecz KBC w celu realizacji zasad ramowych, jak również podlegałyby wymianie pomiędzy poszczególnymi KBC, co mogłoby niekiedy zostać osiągnięte w ramach zastosowania swobody decyzyjnej organów prokuratorskich lub sądowych.

Niniejsze zalecenie kierowane jest do Rady Unii Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, Komisji Wspólnot Europejskich oraz do Państw Członkowskich.

Sporządzono we Frankfurcie nad Menem, dnia 6 października 2006 r.

Prezes EBC
Jean-Claude TRICHET
